

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักพระราชเลขานุการ (บทคัดย่อ, 2541) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานแนวทางการพัฒนาประเทศโดยยึดแนวทางพึ่งตนเอง (พอเพียง) มีใจความตอนหนึ่งว่า “มาใหม่ๆ นี้ โครงการต่างๆ ก็เกิดขึ้น โรงงานก็เกิดขึ้นมาก จนกระทั่งคนเขานึกว่าประเทศไทยเป็นเสือตัวเล็กๆ และเป็นเสือตัวโตขึ้น เราไปเห่อว่าจะเป็นเสือ ความจริงเคยพูดเสมอในที่ประชุมอย่างนี้ว่า การจะเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน แบบพอมีพอกินหมายความว่าอุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเอง

คณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (บทคัดย่อ, 2541) ได้อธิบายความไว้ว่า “จากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้เน้นที่การพอมีพอกินกับยึดหลักความสามัคคี การพอมีพอกินนั้นหมายถึง การพึ่งตนเองโดยการแบ่งพึ่งตนเองเป็น 5 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเองมีจิตสำนึกที่ดีสร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนด้านทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้และจัดการอย่างฉลาดพร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า ด้านเทคโนโลยี (ภูมิปัญญาชาวบ้าน) เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่ทั้งดีและไม่ดีแยกยาก แต่ก็ต้องมีพอควรเพื่อดำรงชีวิตในพื้นที่บ้าน และด้านเศรษฐกิจ ในเบื้องต้นเราต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ (บทคัดย่อ, 2548) ได้พระราชทานแนวทางในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาประเทศและการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นไว้หลายแนวทาง การพัฒนาตนเองไปสู่ขั้นพออยู่พอกินก็เป็นอีกแนวทางหนึ่ง คือให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ โดยการร่วมแรง ร่วมใจกันดำเนินการในด้านการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษาและด้านสังคมและศาสนา “สหกรณ์ แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้ลึกซึ้งมาก เพราะว่าจะต้องร่วมมือกันในทุกด้าน ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยสมอง และงานการที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม”

สำนักพระราชเลขานุการ (บทคัดย่อ, 2540) จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานแก่กรรมการสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคมและสหกรณ์ประมงทั่วประเทศ ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2526 ความตอนหนึ่งว่า “การสหกรณ์ถ้าเข้าใจดีแล้ว

จะเห็นได้ว่า เป็นวิธีทางเดียวที่จะทำให้เกิดความก้าวหน้าของประเทศชาติได้” จึงกล่าวได้ว่า สหกรณ์เป็นแนวทางหนึ่งที่เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติได้ สหกรณ์จึงเป็นองค์การที่มีแนวทางแก้ไขปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ตามแนวคิดทั้งเศรษฐศาสตร์ทุนนิยม และเศรษฐศาสตร์แบบสหกรณ์ไปพร้อมๆ กันจึงเป็นกระบวนการที่แก้ไขปัญหของประเทศชาติได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะสหกรณ์เกษตรในภาคเกษตรที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และกระจายในพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งสหกรณ์ของประเทศไทยแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ กลุ่มแรก คือ สหกรณ์ภาคเกษตร ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์การประมง สหกรณ์นิคม และกลุ่มที่ 2 คือ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์บริการ ซึ่งสหกรณ์ทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันแต่มีความสำคัญ

สหกรณ์เป็นองค์การที่เกิดจากการที่บุคคลมีอาชีพเหมือนกัน หรืออาศัยอยู่ในท้องถิ่นใกล้เคียงกันและมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน มารวมตัวกันเป็นสมาชิกเพื่อร่วมดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ด้วยการยึดหลักว่าสหกรณ์เป็นของสมาชิก บริหารงานโดยสมาชิก และเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิก ด้วยหลักการและวิธีดำเนินงานของสหกรณ์จะเห็นได้ว่าสหกรณ์นั้นมีแนวทางที่จะแก้ไขปัญหทางเศรษฐกิจสังคมของสมาชิก ตามแนวคิดทั้งเศรษฐศาสตร์ทุนนิยม และเศรษฐศาสตร์แบบพึ่งตนเองไปพร้อมๆ กันจึงน่าจะเป็นกระบวนการของการแก้ไขปัญหาประเทศชาติได้เป็นอย่างดี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (บพคัตย่อ, 2541) ได้พระราชทานพระราโชวาทแก่กรรมการสหกรณ์เกษตร สหกรณ์การประมง และสหกรณ์นิคมทั่วประเทศ ณ โครงการส่วนพระองค์ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2541 มีความตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าใคร่จะปรารภกับทุกท่านถึงแนวพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเคยมีพระราชดำรัสอยู่เสมอว่าจะต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกินพอใช้ เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด ให้พอเหมาะสมพอสมควรกับอัตราและสถานะแวดล้อม ไม่ควรทุ่มเทสร้างฐานะความเป็นอยู่เจริญอย่างรวดเร็ว เพราะถ้าผิดพลาดล้มเหลวแล้วจะแก้ไขได้ยาก เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างความเจริญขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ สหกรณ์ทั้งปวงเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างหนึ่งสำหรับส่งเสริมพัฒนาอาชีพ และฐานะความเป็นอยู่ให้แก่คนส่วนใหญ่ของแผ่นดิน จึงเป็นปัจจัยอย่างสำคัญในการสร้างสรรค์ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ท่านทั้งหลายจึงควรทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ ให้เห็นถึงหลักการและวิธีการอันถูกต้องอันควรที่พึงปฏิบัติ เพื่อช่วยประเทศชาติและประชาชนผ่านพ้นภาวะวิกฤตการณ์ครั้งนี้ไปได้โดยสวัสดิ์ และก้าวหน้าต่อไปด้วยความเข้มแข็งมั่นคง” จากพระราชดำรัสดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการสหกรณ์นั้นเป็นกระบวนการที่จะแก้ไขปัญหของประเทศชาติได้อย่างแท้จริง และเป็นรากฐานที่มั่นคงของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ของประเทศชาติในอนาคต

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าหลักการสหกรณ์ นั้น คือ ธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่เกิดจากการรวมคนเพื่อทำให้เกิดพลังพร้อมทั้งการนำเอาพลังที่เกิดขึ้นทั้งหมดไปใช้ในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อช่วยเหลือตัวเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พลังที่เกิดจากการรวมคนจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนบุคคลที่เข้ามาประกอบ นอกจากฐานะความเป็นอยู่นิสัยใจคอแล้วยังต้องพิจารณาถึงความรู้ความเข้าใจในสหกรณ์ และความศรัทธาคือความเสียสละ ความตั้งใจที่จะรวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเป็นสหกรณ์มองได้หลายด้าน เช่น ด้านอุดมการณ์สหกรณ์ ด้านวิธีการสหกรณ์ แต่ต้องอยู่ภายใต้หลักการสหกรณ์ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สหกรณ์ทุกประเทศถือปฏิบัติ แต่ผลจากการศึกษาวิจัยต่างๆ มักจะสรุปว่า “ปัญหาหรือสาเหตุที่สำคัญที่สหกรณ์ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานสหกรณ์ เพราะบุคคลในสหกรณ์ไม่รู้หลักและวิธีการสหกรณ์” ส่งผลให้มีปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ ได้แก่ ขาดการมีส่วนร่วมคิด ขาดการมีส่วนร่วมวางแผน ขาดการมีส่วนร่วมปฏิบัติ และขาดการมีส่วนร่วมประเมิน จึงทำให้จากการดำเนินงานที่ผ่านมาสหกรณ์จึงไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ด้วยสภาพการณ์ปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ผ่านมา การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ (บทคัดย่อ, 2548) โครงสร้างสถาบันสหกรณ์ ประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการ สมาชิกและฝ่ายจัดการ ซึ่งเรียกว่าบุคคลในสหกรณ์มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานของสหกรณ์ จึงควรกำหนดส่งเสริมให้บุคคลในสหกรณ์แต่ละคนได้มีการศึกษาอบรมหรือในการประชุมเชิงปฏิบัติการในการให้ความรู้ด้านต่างๆ ในด้านอุดมการณ์สหกรณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ บริหารจัดการงานสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มุ่งสู่เจตนารมของสหกรณ์อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อให้บุคคลในสหกรณ์มีศักยภาพ ความสามารถในการเข้าใจอุดมการณ์สหกรณ์ หลักการสหกรณ์ และด้วยหลักการสหกรณ์จะต้องสร้างจิตสำนึกให้สมาชิกที่มีบทบาทสำคัญใน 3 ฐานะ คือ 1) ในฐานะเจ้าของ 2) ในฐานะผู้ใช้บริการ และ 3) ในฐานะผู้ควบคุมดูแลพึงพอใจและมีความเป็นสหกรณ์ และการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานทุกขั้นตอน โดยการปรับวิถีคิด วิธีการทำงานแบบมีส่วนร่วมของสมาชิก การเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้าร่วมในหลักการสหกรณ์ เช่น การประชุมใหญ่ประจำปี จะพื้นฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน/ท้องถิ่นและนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน/ท้องถิ่น ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในการมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมวางแผน ในการร่วมกันในหลักการสหกรณ์ รักษาผลประโยชน์ของตนเองและของสหกรณ์ ที่มุ่งสู่เจตนารมของสหกรณ์อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เป็นพลวัต เพื่อให้สมาชิกมีศักยภาพ ความสามารถในการเข้าใจ

อุดมการณ์สหกรณ์ หลักการสหกรณ์ ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ และสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้วิธีการและน้ำใจสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ (บทคัดย่อ, 2549) การให้การศึกษาอบรมบุคคลหรือในการประชุมเชิงปฏิบัติการกับบุคคลในสหกรณ์ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความมีน้ำใจสหกรณ์ (Cooperative spirit) และความภักดีของสมาชิกสหกรณ์เป็นอันมาก การให้ความร่วมมือกันดำเนินกิจการสหกรณ์ของสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมประชุม แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม การปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ และการเสียสละผลประโยชน์ของตนในปัจจุบันเพื่อผลประโยชน์ของสหกรณ์ ซึ่งในที่สุดจะตกมาถึงสมาชิก ซึ่งเรียกว่า ความมีน้ำใจสหกรณ์ ตลอดจนความภักดีของสมาชิกต่อสหกรณ์ โดยการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ส่งผลผลิตมาให้สหกรณ์แปรรูป หรือขายผลผลิตให้สหกรณ์ในกรณีที่สหกรณ์ให้บริการทางการขายแก่สมาชิกด้วยเป็นการประจำ ไม่มีใจไหวหวั่นไปใช้บริการแปรรูปของพ่อค้าเพื่อเห็นประโยชน์ส่วนตนที่พ่อค้าเอามาหล่อใจ โดยเฉพาะในภาวะที่พ่อค้าต้องการทำลายสหกรณ์ ความรู้ในหลักและวิธีการสหกรณ์ และความภักดีต่อสหกรณ์ของสมาชิก จึงต้องอาศัยการให้การฝึกอบรม ก่อนเข้าเป็นสมาชิกต้องให้การศึกษา เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกแล้วก็ต้องให้การศึกษาอบรมเป็นครั้งคราวอยู่เสมอ โดยเฉพาะการอบรมให้มีความมีน้ำใจสหกรณ์และความภักดีต่อสหกรณ์ เนื่องจากความรู้สึกรักของสมาชิกมีสภาพคล้ายแบตเตอรี่ไฟฟ้า ซึ่งต้องบรรจุกระแสไฟฟ้าไว้เสมอ ไมเช่นนั้นกระแสไฟฟ้าจะอ่อนตัวลงหรือหมดไปได้ น้ำใจสหกรณ์และความภักดีของสมาชิกก็เช่นกัน ต้องมีการกระตุ้นเป็นครั้งเป็นคราวอยู่เสมอ

สหกรณ์ เป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกมากที่สุดองค์กรหนึ่ง เพราะสหกรณ์ตั้งขึ้นมาได้ก็ต้องด้วยการรวมตัวกันของสมาชิก เพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์ จึงต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจของสมาชิกเป็นสำคัญ ดังนั้นการดำเนินการของสหกรณ์ที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกนี้เอง จึงเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการทำงานเพื่อส่วนรวม สร้างจิตสำนึกที่ต้องร่วมกันทำเพื่อสหกรณ์ ได้แก่ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจทุกครั้งที่มีการประชุมร่วมกัน ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์ เช่น การร่วมกันขายผลผลิต ร่วมกันซื้อสินค้าในร้านสหกรณ์ ร่วมกันแปรรูปผลผลิต ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ร่วมกันติดตามและตรวจสอบการบริหารกิจการของคณะกรรมการการดำเนินการสหกรณ์ การที่ให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ในทุกขั้นตอนดังกล่าว ย่อมทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกรับผิดชอบที่จะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์

บุญมี จันทวงศ์ (บทคัดย่อ, 2543) สหกรณ์เป็นองค์กรที่มีแนวทางการแก้ไขปัญหาด้าน เศรษฐกิจและสังคม ตามแนวคิดทั้งเศรษฐศาสตร์ทุนนิยม และเศรษฐศาสตร์แบบพอเพียง ไปพร้อมๆ กันจึงน่าจะเป็นกระบวนการที่ใช้แก้ปัญหาของประเทศชาติได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะ สหกรณ์ในภาคการเกษตรที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และกระจายในพื้นที่ทั่วประเทศ จึงเป็นสหกรณ์ที่มี ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง ดังนั้นสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นสหกรณ์การเกษตร การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ต่อไปในอนาคต

ปัญหาของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของมีอยู่หลายประการ กล่าวคือ ความแตกต่างของบุคลิกภาพและทัศนคติของแต่ละบุคคล อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมที่มี ประสิทธิภาพ การจัดองค์การและความสามารถในการประสานงานของหัวหน้างาน สามารถกีดกัน ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม การถูกบังคับให้เข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการไม่สนับสนุนแนวคิด ในการมีส่วนร่วม การไม่มีความรับผิดชอบที่เป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะจะทำให้ผู้มี ส่วนร่วมล้มเหลวในการที่จะแสดงความเอาใจจริงเอาใจในการเสนอความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ จากปัญหาของการมีส่วนร่วมดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม คือ ตัวบุคคล ที่ขาดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และมองไม่เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ระบบ โครงสร้างยังไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการต่างๆ อย่างแท้จริง ยังขาด กลไกเหนี่ยวนำเพื่อการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม สภาพของสังคมและวัฒนธรรมยังไม่ สอดคล้องกับหลักการและวิธีการของการมีส่วนร่วม และการไม่เชื่อมั่นว่าการมีส่วนร่วมในขั้นตอน ต่างๆ ของแต่ละกิจกรรมจะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม สหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัด สุราษฎร์ธานี ก็มีสภาพการณ์ในลักษณะเช่นเดียวกัน

ในปี พ.ศ. 2535 ได้เกิดวิกฤติการณ์ราคายางพาราตกต่ำลดลงเหลือเพียง กิโลกรัมละ 14-16 บาท รัฐบาลจึงส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ สหกรณ์ กองทุนสวนยาง ซึ่งเป็นสหกรณ์การเกษตร จึงได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ขึ้นตามโครงการการพัฒนาการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควันและโครงการส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ ในกลุ่มผู้ผลิตยางพาราปี พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นโครงการตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการแก้ไข ปัญหาราคายางพาราตกต่ำ โดยการปรับปรุงคุณภาพยางพาราให้ดีขึ้น ด้วยวิธีการส่งเสริมให้ เกษตรกรชาวสวนยางรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อรวมตัวกันผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควัน คุณภาพดีและการจัดการด้านการตลาดแทนเกษตรกรชาวสวนยางแต่ละคน เพื่อให้มีอำนาจต่อรอง โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนโรงอบ/รมยาง ได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ไปแล้วกว่า 669 สหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์ เหล่านี้จะดำเนินธุรกิจยางพาราเป็นหลัก โดยมีหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนและส่งเสริมได้แก่

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถาบันวิจัยยาง และกรมวิชาการเกษตร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2528)

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้เข้าไปสนับสนุนส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางพารารวมกลุ่มในรูปสถาบันสหกรณ์ และได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานีขึ้นเป็นปีแรกในปี พ.ศ. 2536 และต่อมาในปี พ.ศ. 2537 และ 2538 ตามลำดับ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้โครงการพัฒนาการผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควัน และโครงการส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ในกลุ่มผู้ผลิตยางพาราปี พ.ศ. 2535 รวมจำนวน 55 สหกรณ์มีสมาชิกรวม จำนวน 4,820 คน เป็นสหกรณ์การเกษตรซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งที่บุคคลในสหกรณ์มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ คือ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งในที่ประชุมใหญ่ ให้มีหน้าที่กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวทางปฏิบัติงานสหกรณ์สมาชิก คือผู้ลงชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์ และผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีของผู้ที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ รวมทั้งผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกภายหลังที่สหกรณ์นั้นๆ ได้จดทะเบียนแล้ว โดยถือว่าได้เป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์กองทุนสวนยางแล้ว และฝ่ายจัดการคือผู้ที่จะต้องรับผิดชอบการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดไว้ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการสหกรณ์ ซึ่งย่อมจะทำให้เกิดการพัฒนาคำนิมงานสหกรณ์ประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด เพราะเมื่อบุคคลในสหกรณ์ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ความรู้สึกผูกพันและจิตสำนึกในความเป็นสหกรณ์ ผลการพัฒนาก็ย่อมมีตามมาและสามารถพัฒนาสืบต่อเนื่องไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

สหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี นั้น ประกอบด้วยบุคคลในสหกรณ์ คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการและพนักงานสหกรณ์ ซึ่งแต่ละฝ่ายก็จะมีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบแตกต่างกันไป ในส่วนของสมาชิกที่ดีถือว่าเป็นเจ้าของสหกรณ์เป็นผู้ลงทุน และผู้ให้บริการจะต้องร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยการเลือกกรรมการที่มีความรู้ความสามารถ เข้าไปเป็นคณะกรรมการดำเนินการบริหารงานสหกรณ์แทน นอกจากนั้นจะต้องควบคุมดูแลการบริหารของสหกรณ์ โดยการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง เพื่อร่วมกันอภิปรายปัญหา แสดงความคิดเห็น ออกเสียง และยอมรับมติที่ประชุมที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกเอง สำหรับฝ่ายคณะกรรมการดำเนินการนั้น ซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกเข้าไปบริหารงานสหกรณ์จะต้องบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของสมาชิกเป็นที่ตั้ง ขณะเดียวกันผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ก็มีความสำคัญไม่น้อยกว่าที่จะทำให้การบริหารงานประจำของสหกรณ์ประสบความสำเร็จตาม

คณะกรรมการดำเนินการสั่งการ แต่ทั้งนี้ผู้ที่มีส่วนร่วมให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จ หรือเป็น
 ฝันเฟื่องที่สำคัญก็คือตัวสมาชิกรั้เอง ที่จะร่วมกันออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เข้าร่วม
 ในกิจกรรมสหกรณ์ ร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการที่มีความรู้ความสามารถเข้าไป
 บริหารงาน ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และสุดท้ายร่วมกันรักษาสิทธิและ
 ปฏิบัติหน้าที่โดยการเข้าร่วมในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง โดยการมีส่วนร่วมคิด การมี
 ส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมปฏิบัติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมประเมินด้วย

จากผลการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ผ่านมากกว่า
 15 ปีเศษ ก็ยังมีปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมาตลอด ตัวบ่งชี้ได้แก่ จากการดำเนินงานมา
 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536, 2537 และ 2538 ตามลำดับ จำนวน 55 สหกรณ์ จากสมาชิก จำนวน 4,820 คน
 การดำเนินงานของสหกรณ์ลดลงมาเป็นลำดับ ในปัจจุบันยังคงเหลือดำเนินงานเพียง 38 สหกรณ์
 สมาชิก จำนวน 3,411 คน และตัวบ่งชี้ที่สำคัญอีกที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดสภาพการดังกล่าว คือ
 ความรู้ของสมาชิก กิจกรรมของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมของสมาชิก ผลรายได้ของสหกรณ์/สมาชิก
 ความพึงพอใจของสมาชิก และหลักปฏิบัติทางสหกรณ์กองทุนสวนยาง โดยเฉพาะปัญหาการมีส่วนร่วม
 ในการดำเนินงานของบุคคลในสหกรณ์ ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ สมาชิก และฝ่ายจัดการ
 ซึ่งส่วนมากไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินงานกับสหกรณ์ รวมทั้งปัญหา
 เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและทักษะ ในบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานตามหลักการ
 สหกรณ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ดังนั้น การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ตามหลักการ
 สหกรณ์และมีบทบาทดังกล่าว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาบุคคลในสหกรณ์ ให้มีส่วนร่วม
 ในการดำเนินงาน ตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วมในสิทธิ ความรับผิดชอบการกระทำ
 ตามหน้าที่ การเสียภัยและการแบ่งผลประโยชน์ รวมทั้งการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 ทั้งส่วนของบุคคลในสหกรณ์เองและเป็นการพัฒนาท้องถิ่นโดยส่วนรวม โดยอาศัยหลักและ
 กระบวนการสหกรณ์ พร้อมทั้งจิตวิญญาณสหกรณ์ หมายถึง การสำนึกและตระหนักในสิทธิและ
 ความรับผิดชอบของสมาชิกที่รู้และเข้าใจชัดเจนว่าการเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น เกิดจากการรวมกลุ่ม
 ของคนที่มีความเชื่อว่าวิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกให้มี
 การกินคืออยู่ดี โดยมีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือตนเองด้วยการขยัน ประหยัด อดออม และมีวินัย
 ในตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อาจจะโดยการซื้อหุ้นเพิ่ม การมีส่วนร่วม
 ในการบริหารสหกรณ์ โดยการเข้าร่วมประชุม การเลือกตั้งกรรมการและให้การช่วยเหลือสหกรณ์
 ด้านต่างๆ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้สหกรณ์นำไปปรับปรุงแก้ไขด้านต่างๆ ให้ทันสมัย
 แต่จากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ผ่านมา บุคคลในสหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือ

ข้อบังคับของสหกรณ์ อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของสหกรณ์ร่วมกัน เช่น การไม่มีส่วนร่วมคิดในการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี การไม่มีส่วนร่วมแก้ปัญหาและวางแผนในการกำหนดแนวทางพัฒนา การไม่มีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดทำแผนพัฒนาสหกรณ์ และการไม่มีส่วนร่วมประเมินติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์ การดำเนินงานของสหกรณ์จะบรรลุผลความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ บุคคลในสหกรณ์จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ในปัจจุบันมีปัญหาอะไร กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร และทราบได้อย่างไรว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและนำไปใช้ได้หรือไม่

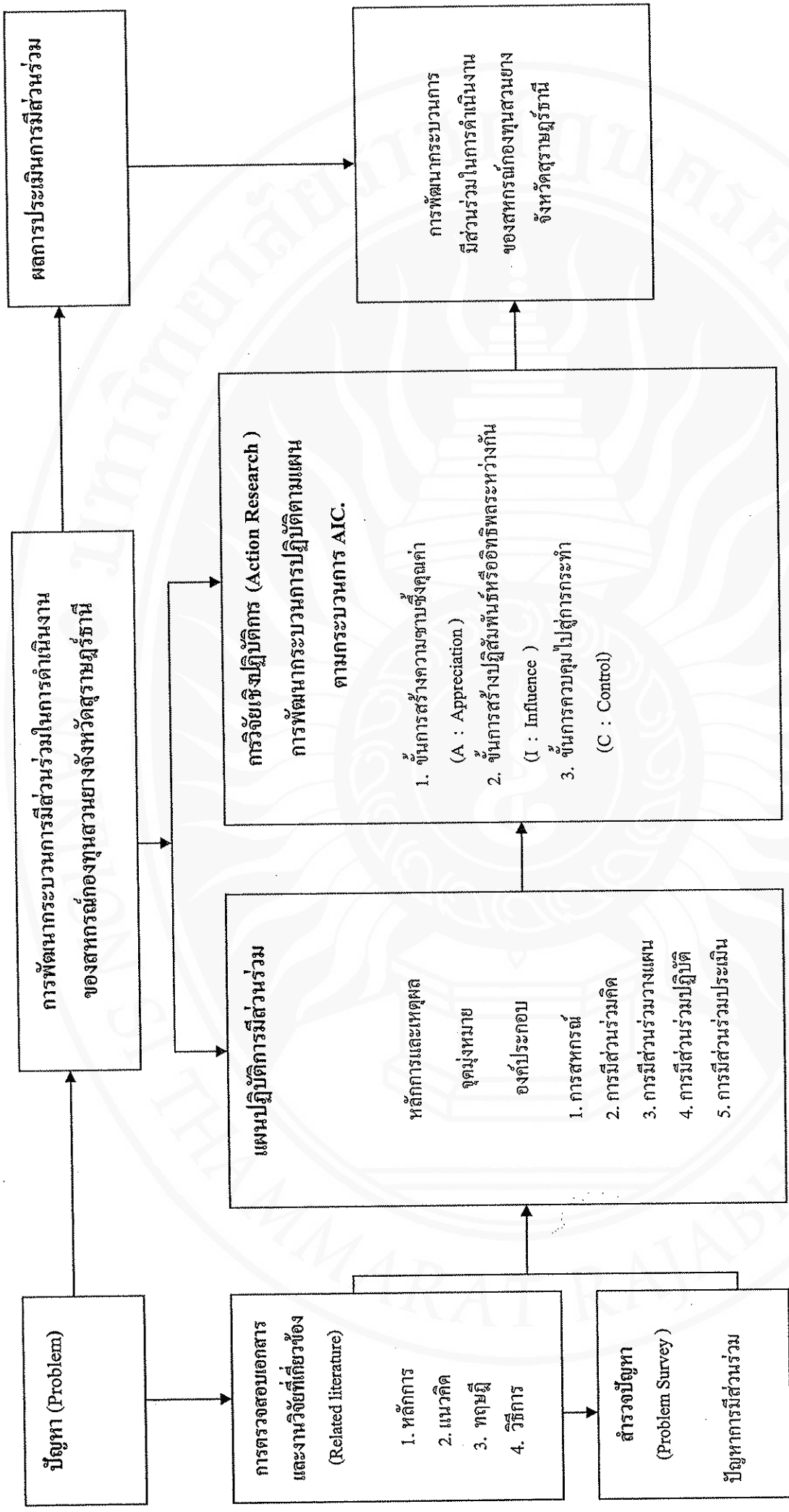
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อประเมินและปรับปรุงการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปัญหาการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานีในปัจจุบัน มีปัญหาอะไร
2. กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร
3. จะทราบได้อย่างไรว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้โครงร่างแผนปฏิบัติที่มีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ โดยการพัฒนากระบวนการปฏิบัติตามแผน โดยใช้กระบวนการ AIC. เพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. พื้นที่ในการศึกษา คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. ขั้นตอนการวิจัย กำหนดขึ้นโดยยึดวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นหลัก ประกอบด้วย

3 ขั้นตอนคือ

- 2.1 ศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 2.2 พัฒนาการกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 2.3 ประเมินและปรับปรุงการพัฒนากลุ่มการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ สหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 55 สหกรณ์ มีบุคคลในสหกรณ์ จำนวน 4,820 คน แต่ศึกษาเฉพาะสหกรณ์ที่คงเหลือดำเนินการในปัจจุบัน จำนวน 38 สหกรณ์ มีบุคคลในสหกรณ์ จำนวน 3,411 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยอาศัยความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้วิจัย

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่

1. บุคคลในสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทุ่งคา จำกัด ตำบลกรูด อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการ 9 คน สมาชิก 18 คน และฝ่ายจัดการ 3 คน รวม 30 คน ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ครั้งที่ 1

2. บุคคลในสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านท่าเพ็ญ จำกัด ตำบลกรูด อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการ 9 คน สมาชิก 17 คน และฝ่ายจัดการ 4 คน รวม 30 คน ใช้ในการการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ครั้งที่ 2

ตอนที่ 2 การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี การนำโครงร่างแผนปฏิบัติการมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นไปใช้ทดลองหาประสิทธิภาพ โดยการพัฒนากระบวนการปฏิบัติตามแผน ตามกระบวนการ AIC. ได้แก่

1. บุคคลในสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านท่าเพ็ญ จำกัด ตำบลกรูด อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการ 9 คน สมาชิก 17 คน และฝ่ายจัดการ 4 คน รวม 30 คน โดยการพัฒนากระบวนการปฏิบัติตามแผน ตามกระบวนการ AIC.

2. สำหรับบุคคลในสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านไทรห้อง จำกัด ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการ 7 คน สมาชิก 21 คน และฝ่ายจัดการ 2 คน รวม 30 คน เพื่อทดลองใช้แผนปฏิบัติการมีส่วนร่วม (Try Out) โดยการพัฒนากระบวนการปฏิบัติตามแผน ตามกระบวนการ AIC. ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ 3 ขั้นตอน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีบริบทที่เหมือนๆ กัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

สำหรับกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นมีหลายประการ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่าความเป็นสหกรณ์มองได้หลายด้าน เช่น ด้านอุดมการณ์ ด้านวิธีการ แต่ต้องอยู่ภายใต้หลักการสหกรณ์ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สหกรณ์ทุกประเทศถือปฏิบัติ เป็นความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการดำเนินงานสหกรณ์ โดยยึดหลักว่าสหกรณ์เป็นของสมาชิก บริหารงานโดยสมาชิก และเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิก ด้วยหลักการและวิธีดำเนินงานของสหกรณ์ การดำเนินงานสหกรณ์ดังกล่าว เป็นการดำเนินงานสหกรณ์อย่างกว้างๆ ซึ่งในงานวิจัยนี้ไม่สามารถพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ทั้งหมด จะพัฒนาเพียงกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ คือ การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมประเมินเท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี หมายถึง การพัฒนาบุคคลในสหกรณ์โดยการพัฒนากระบวนการปฏิบัติตามแผน ตามกระบวนการ AIC. ซึ่งมีกระบวนการขั้นตอนดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 (A : Appreciation) ขั้นการสร้างความซาบซึ้งคุณค่าและการสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลในสหกรณ์ด้วยกัน คือ

A-1 เพื่อเป็นการร่วมระดมความคิด ความรู้สึก และแลกเปลี่ยนข้อมูลของแต่ละคนในกลุ่มแล้วรวมความคิดของกลุ่มเพื่อระดมความรู้ ความคิด และวิเคราะห์สภาพการณ์การมีส่วนร่วมในปัจจุบัน

A-2 เป็นการร่วมระดมความคิด ความฝัน ของบุคคลในสหกรณ์ทุกคนที่เป็นความคิดฝันและอยากจะทำให้เกิดขึ้นในอนาคต แล้วหล่อหลอมความฝันของบุคคลในสหกรณ์ทุกคนเป็นความฝันของกลุ่ม และวิเคราะห์สภาพการณ์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ในอนาคต

ขั้นตอนที่ 2 (I : Influence) ขั้นการสร้างปฏิสัมพันธ์หรืออิทธิพลระหว่างกัน เป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างบุคคลในสหกรณ์ด้วยกัน เป็นการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แต่ละคนมีอยู่ มาช่วยกันกำหนดวิธีการสำคัญ คือ โครงร่างแผนปฏิบัติการมีส่วนร่วม ที่จะทำใ้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกัน

I-1 เป็นการระดมความคิด จะนำไปสู่การบรรลุความสำเร็จ หรือนำความนึกฝันในขั้น A-2 ให้กลายเป็นความจริงได้ แล้วนำเอาความคิดที่จะพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

I-2 เป็นการนำเอาโครงร่างแผนปฏิบัติการมีส่วนร่วม ที่ระดมกันคิดร่วมกันและกัน ในขั้น I-1 มาแจกแจงเป็น หลักการเหตุผล จุดมุ่งหมาย องค์กรประกอบและขั้นตอนต่างๆ ในโครงร่างแผนปฏิบัติการมีส่วนร่วม เพื่อจัดลำดับความสำคัญ จากการร่วมกันคิด วิพากษ์ถึงเหตุผลร่วมกันก็จะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 (C : Control) ขั้นการควบคุมไปสู่การกระทำเป็นการนำโครงร่างแผนปฏิบัติการมีส่วนร่วมมาดำเนินการพัฒนากระบวนการปฏิบัติตามแผนร่วมกันระหว่างบุคคลในสหกรณ์ ให้เกิดการกระทำอันจะนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมของบุคคลในสหกรณ์ คือ

C-1 ในขั้นตอนนี้จะเป็นการนำโครงร่างแผนปฏิบัติการมีส่วนร่วมไปทดลองใช้ (Try Out) ทุกขั้นตอนที่กำหนดไว้ในขั้น I2 แล้วนำมาพิจารณาร่วมกันอีกครั้งว่าในแต่ละกิจกรรมควรจะมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร

C-2 เป็นขั้นตอนของการทดลองหาประสิทธิภาพของโครงสร้างแผนปฏิบัติการมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้กระบวนการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม

2. การประเมินและปรับปรุงการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ สหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี หมายถึง การทดสอบความรู้ เรื่องการสหกรณ์ การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมประเมิน และแบบประเมินผลกิจกรรมและวิธีการ แบบประเมินผลกิจกรรมและวิธีการเพิ่มเติม แบบประเมินพฤติกรรมโดยวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) และหลังจากการพัฒนากระบวนการปฏิบัติตามแผนแล้ว ได้ปรับปรุง/แก้ไขกระบวนการมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นให้เหมาะสม

3. บุคคลในสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานี หมายถึง สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์ราคาขางพาราตกต่ำ เมื่อปี 2535 อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 55 สหกรณ์ มีบุคคลในสหกรณ์ จำนวน 4,820 คน แต่ศึกษาเฉพาะสหกรณ์ที่คงเหลือดำเนินการในปัจจุบัน จำนวน 38 สหกรณ์ มีบุคคลในสหกรณ์ จำนวน 3,411 คนซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการ สมาชิก และฝ่ายจัดการ

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานีในปัจจุบัน
2. ได้พัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่เหมาะสม
3. ได้กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้